

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року № 384

Форма № Н - 3.04

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА

Кафедра історичного краєзнавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан історичного факультету

“ 31 ” 08 _____ 2017 __ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
вільного вибору

0203 гуманітарні науки **Військово-теоретична думка та логістика (XIX - XX ст.)**

напрямок підготовки _____
(шифр і назва навчальної дисципліни)
6.02032 Історія та археологія _____
(шифр і назва напрямку підготовки)
спеціальність _____
8.02032 – Історія та археологія _____
(шифр і назва спеціальності)
спеціалізація _____
військова історія _____
(назва спеціалізації)
факультет _____
історичний _____
(назва факультету)

Львів – 2017 рік

Робоча програма «**Військово-теоретична думка та логістика (XIX - XX ст.)**» для студентів

(назва навчальної дисципліни)

за напрямом підготовки 6.02032 Історія та археологія, спеціальністю 8.020302 – Історія та археологія. „ ” , 20 року – с.

Розробники: проф.. д. іст. н. В.Є.Голубко

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри (предметної комісії) _____

Протокол від “ 29 ” 08 2017 року № 1

Завідувач кафедри _____

_____ (Голубко В.Є.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ 29 ” 08 2017_ року

Схвалено Вченою радою _____ факультету

Протокол від “ 31 ” 08 2017_ року № 1

“ 31 ” 08 2017 року Голова _____ (Шуст Р.М.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

© _____, 2017__ рік

© _____, 2017__ рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 1	Галузь знань 8.02032 – Історія та археологія (шифр і назва)	Нормативна (за вибором)	
	Напрямок підготовки <u>6.02032 Історія та археологія</u> (шифр і назва)		
Модулів – 2	Спеціальність: <u>військова історія</u>	Рік підготовки	
Змістових модулів –		1-й	-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання ___ - _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		2-й	-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4, 5	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>магістр</u>	48 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		год. -	год.
		Лабораторні	
		год. -	год.
		Самостійна робота	
		год. 72	год.
		Індивідуальні завдання:	
		год.	
		Вид контролю:	
екзамен	залік		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 48/72

для заочної форми навчання –

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дати студентам ґрунтовні знання, що стосуються розвитку військово-теоретичної думки після наполеонівських воєн до ХХ ст., ознайомити із основними європейськими військовими доктринами та діяльністю найвизначніших полководців і військових теоретиків.

Завдання Студенти повинні навчитися критично опрацьовувати рекомендовані джерела та літературу, аналізувати фактографічний матеріал, виявити вміння робити його порівняння та аналіз, показати розуміння загальних тенденцій розвитку військово-теоретичної думки в умовах конкретної історичної епохи.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні

знати: фактичний матеріал з нової та новітньої історії країн Європи та Північної Америки, військово-політичний розвиток провідних держав, найважливіші тенденції у розвитку військово-теоретичної думки та її носіїв, бути обізнаними із військово-теоретичними працями класиків військового мистецтва.

вміти: визначати хронологічну послідовність історичних подій; критично оцінювати історичну інформацію та інтерпретувати її з урахуванням множинності підходів; формувати власну точку зору та представляти її в усній та писемній формі; шукати історичну інформацію та користуватися різними джерелами інформації (науковими монографіями, науково-популярними працями, енциклопедіями, періодичними виданнями та ін.);

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.Військова думка у після наполеонівський період до кінця ХІХ ст.

Тема 1. Вступ. Вплив Наполеонівських воєн на еволюцію європейської військово-теоретичної думки другої чверті - середини ХІХ ст.

Тема 2. Війни середини – другої половини ХІХ ст. та формування нових моделей командування і організації військ провідних держав світу..

Тема 3. Східна (Кримська війна) 1853 – 1856 рр. і зміна концепції військового будівництва та озброєнь.

Тема 4. Військова справа в Російській імперії в середині- другій половині ХІХ ст.

Тема 5 Військові реформи в Росії 60-х – 70-х рр. ХІХ ст. і розвиток військово-теоретичної думки.

Тема 6. Прусська воєнна доктрина та армія в період об'єднання Німеччини і проголошення імперії.

Змістовий модуль 2. Розвиток військово-теоретичної думки у ХХ ст.

Тема 1. Еволюція військових доктрини провідних держав світу в умовах назрівання глобального збройного конфлікту наприкінці ХІХ - першому десятилітті ХХ ст.

Тема 2. Стратегічне планування воєнних операцій і вище командування воюючих держав у Першій світовій війні..

Тема 3. Вищий командний склад провідних воюючих держав у Першій світовій війні.

Тема 4. Розвиток військово-теоретичної думки у міжвоєнний період.

Тема 5. Військово-теоретична думка західних держав у міжвоєнне двадцятиліття.

Тема 6. Розвиток військової теорії в роки Другої світової війни (1939-1945).

Тема 7. Видатні полководці держав антигітлерівської коаліції.

Тема 8. Полководці третього Райху.

Тема 9. Військово-теоретична думка кінця ХХ – початку ХХІ ст: між поверненням до минулого і поглядом у майбутнє.

Тема 10. Підсумки. Військова теорія та історичний досвід

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма					заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1 Відновлення української військової традиції на початку ХХ ст.												
Тема 1.	Вступ. Вплив Наполеонівських воєн на еволюцію європейської військово-теоретичної думки другої чверті - середини ХІХ ст.	2				4						
Тема 2.	Війни середини – другої половини ХІХ ст. та їх вплив на моделі командування і організацію військ провідних держав світу	2				4						
Тема 3.	Східна (Кримська війна) 1853 – 1856 рр. і зміна концепції військового будівництва та озброєнь	4				4						
Тема 4.	Військова справа в Російській імперії в середині- другій половині ХІХ ст.	4				4						
Тема 5.	Військові реформи в Росії 60-х – 70-х рр. ХІХ ст. і розвиток військово-теоретичної думки	4				6						
Тема 6.	Прусська воєнна доктрина та армія в період об'єднання Німеччини та проголошення	4				6						

	імперії.												
Разом за змістовим модулем 1		20				28							
Змістовий модуль 2. Розвиток військово-теоретичної думки у XX ст.													
Тема 1.	Еволюція військових доктрини провідних світових держав в умовах назрівання глобального збройного конфлікту наприкінці XIX–першому десятилітті XX ст.	4				4							
Тема 2.	Стратегічне планування воєнних операцій і вище командування воюючих держав в Першій світовій війні.	4				6							
Тема 3.	Вищий командний склад провідних воюючих держав в Першій світовій війні.	4				6							
Тема 4.	Розвиток радянської військово-теоретичної думки у міжвоєнний період.	2				4							
Тема 5.	Військово-теоретична думка західних держав у міжвоєнне двадцятиліття.	2				4							
Тема 6.	Розвиток військової теорії в роки Другої світової війни.	4				4							
Тема 7.	Видатні полководці держав антигітлерівської коаліції..	2				4							

Тема 8.	Полководці третього Райху	2				4						
Тема 9.	Військово- теоретична думка кінця ХХ – початку ХХІ ст: між поверненням до минулого і поглядом у майбутнє	2				4						
Тема 10.	Підсумки. Військова теорія та історичний досвід	2				4						
Разом за змістовим модулем 2		28				44						
Усього годин		48				72						

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ. Вплив Наполеонівських воєн на еволюцію європейської військово-теоретичної думки другої чверті – середини ХІХ ст.	4
2	Війни середини – другої половини ХІХ ст. та їх вплив на моделі командування і організацію військ провідних держав світу	4
3	Східна (Кримська війна) 1853 – 1856 рр. і зміна концепції військового будівництва та озброєнь	4
4	Військова справа в Російській імперії в середині- другій половині ХІХ ст.	4
5	Військові реформи в Росії 60-х – 70-х рр. ХІХ ст. і розвиток військово-теоретичної думки	6
6	Прусська воєнна доктрина та армія в період об'єднання Німеччини та проголошення імперії.	6
7	Еволюція військових доктрин провідних світових держав в умовах назрівання глобального збройного конфлікту наприкінці ХІХ - першому десятилітті ХХ ст.	4
8	Стратегічне планування воєнних операцій і вище командування воюючих держав в Першій світовій війні..	6
9	Вищий командний склад провідних воюючих держав в Першій світовій війні.	6

10	Радянська військово-теоретична думка у міжвоєнний період.	4
11	Військово-теоретична думка західних держав у міжвоєнне двадцятиліття.	4
12	Розвиток військової теорії в роки Другої світової війни.	4
13	Видатні полководці держав антигітлерівської коаліції..	4
14	Полководці Третього Райху	4
15	Військово-теоретична думка кінця ХХ – початку ХХІ ст: між поверненням до минулого і поглядом у майбутнє	4
16	Військово-теоретична думка кінця ХХ – початку ХХІ ст: між поверненням до минулого і поглядом у майбутнє. Підготовка до іспиту	4
Разом		72

6. Методи навчання

Лекція з використанням мультимедійного проектора, бесіда, колоквиум.

7. Методи контролю

Курс закінчується складанням екзамену. Проміжною формою контролю є опитування під час лекції, контрольні роботи

8. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студента здійснюється за 100-бальною шкалою. Оцінювання здійснюється на двох модульних контролях (25 балів кожен), за які студент максимально отримує 50 балів та іспиту – 50 балів.

8. Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Визначення	За національною шкалою
90-100	A	Відмінно	Зараховано
81-89	B	Дуже добре	Зараховано
71-80	C	Добре	
61-70	D	Задовільно	Зараховано
51-60	E	Достатньо	
26-50	FX	Не задовільно з можливістю повторного складання іспиту	Не зараховано
0 - 25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Методичне забезпечення

Питання для іспиту.

1. Історіографія і джерельна база курсу.
2. Поняття «старих воєн» та їх еволюція у XIX – XX ст.
3. Післявоєнне врегулювання у Європі 1815-1840 рр. і його вплив на перегляд військових доктрин провідних держав.
4. Початок індустріалізації провідних європейських держав та її вплив на військову думку.
5. Військова думка в Російській імперії у першій половині - середині XIX ст.
6. Командний склад російської імперської армії другої чверті XIX ст.
7. Кримська війна 1853-1856 рр. як прояв кризи російської військово-теоретичної думки.
8. Військова доктрина англо-французького командування у Кримській війні (порівняльний аспект з російською доктриною)
9. Павло Нахімов та його участь у Кримській війні.
10. Генерал А.Жоміні і його праця «Трактат про велику тактику».
11. Генерал-фельдмаршал Іван Паскевич і його військово-теоретичні погляди.
12. Вкористання нових методів ведення бойових дій під час Кримської війни.
13. Реформи Дмитрія Мілютіна і модернізація царської армії у 60-х – 70-х рр.. XIX ст..
14. Військова-теорія у працях Антуана Анрі Жоміні.
15. Військово-теоретичні погляди у працях Михайла Драгомирова.
16. Військова проблематика у працях Яна Готліба Блоха.
17. Військові реформи 50-х- 60-х рр XIX ст.в Пруссії.
18. Хельмут Мольтке і його погляди на реформування пруської армії.
19. Трактат Карла Клаузевіца «Про війну».
20. Технічний прогрес та гонка озброєнь наприкінці XIX – початку XX ст. і їх вплив на військово-теоретичні погляди.
21. Адмірал Тірпіц і його внесок у німецьку воєнну доктрину кінця XIX – початку XX ст.
22. Теретичні розробки Генеральних штабів країн Антанти напередодні вибуху Першої світової війни.
23. Теретичні розробки Генеральних штабів країн Четверного союзу напередодні вибуху Першої світової війни.
24. Маршал Ф.Фош його військова та наукова діяльність.
25. Політика держав у сфері переозброєння у міжвоєнне двадцятиліття
26. Концепція війни у поглядах радянських воєначальників міжвоєнного двадцятиліття.
27. Німецька військово-теоретична думка: від Веймарської Республіки до Третього Райху.
28. Військова доктрина фашистської Італії
29. Військова доктрина Японії 20-х- 30-х рр.XX ст.
30. Військова доктрина Великобританії 20-х- 30-х рр..XX ст.
31. Військова доктрина Франції міжвоєнного двадцятиліття.
32. Військова доктрина Сполучених Штатів Америки між двома світовими війнами.
33. Військова доктрина другої Речіпосполитої.
34. Радянська військово-теоретична думка в роки Другої світової війни.
35. Військово-теоретична думка країн антигітлерівської коаліції.
36. Військово-теоретична думка гітлерівської Німеччини та її союзників.
37. Розвиток військово-теоретичної думки у повоєнний період в СРСР
38. Вищий командний склад СРСР в роки Другої світової війни..

39. Військово-теоретичні розробки командування західних демократій у повоєнний період.
40. Актуалізація історичного досвіду у сучасних війнах.

10.Рекомендована література

1. Алимурзаев Н. Щит или меч? К истории советской военной доктрины // Международная жизнь. 1989. № 4.
2. Анри Дюнан. Воспоминание о битве при Сольферино / Пер. с фр. - 3-е изд., без изм. - М.: Международный Комитет Красного Креста, 2004.
3. Батлер Д.. Большая стратегия. Сентябрь 1939 - июнь 1941. Перевод с английского. М., 1959.
4. Белли В., Пензин К. Боевые действия в Атлантике и на Средиземном море. 1939-1945 гг. М., 1967
5. Богданович М.И. Восточная война 1853 – 1856. В 4-х т.- СПб,1876.
6. Бурин С. Н. На полях сражений гражданской войны в США.- Москва: Наука, 1988. – 176 с.
7. Вальтер Гёрл. Германский генеральный штаб. История и структура.1867-1945-
8. Велика війна: план Шліффена. [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://topwar.ru/56010-velikaya-voyna-plan-shliffena.html>
9. Військові поселення. Організація військових поселень [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://stylezhinki.ru/suspilstvo/9349-vijskovii-poseleennja-organizacija-vijskovih-poselen.html>
10. Гёрлиц В. Германский генеральный штаб. История и структура. 1657-1945 / Пер. с англ. СВ. Лисогорского. - М.: ЗАО Центрполиграф,2005.
11. Драгомиров М. И. Избранные труды. Вопросы воспитания и обучения войск / Под ред. д.и.н., профессора Л. Г. Бескровного. - М.: Военное издательство Министерства обороны СССР, 1956. - 686 с.
12. Дубровин Н. Ф. История Крымской войны и обороны Севастополя В 3-х т. – СПб,1900.
13. Жомини А. Краткое начертание военного искусства или новый аналитический обзор главных соображений стратегии, высшей тактики и военной политики». – С.Петербург, 1840.
14. Зайончковский П. Самодержавие и русская армия на рубеже XIX – XX столетий.1881-1903. Москва 1973. – 351 с.
15. Зайончковский А. М. Восточная Война 1853-1856. В 2-х т.: Т. 1. – СПб.: Полигон, 2002. - 928 с. Т. 2, ч. 1. – СПб.: Полигон, 2002. – 566 с.
16. Зайцев Л. А. Военно-педагогические взгляды М. И. Драгомирова // Военно-исторический журнал. – 1985. - №9. – С.72 – 76.
17. Залесский К.А. Кто был кто в Первой мировой войне. – М.:ООО «Издательство АСТ», 2003. – 894 с.
18. Захаров М. В. Генеральный штаб в предвоенные годы. — М.: Воениздат, 1989. — 318 с.
19. 'История Второй Мировой Войны. 1939-1945. Том 2' - Москва: Военное издательство министерства обороны СССР, 1974
20. Кеммерер. Развитие стратегической науки в XIX столетии. Пер. с нем. М., 1938. – 207 с.

21. Клаузевиц К. О войне. — М.: Госвоениздат, 1934.[Электронный ресурс] / Режим доступа : <http://militera.lib.ru/science/clausewitz/index.html>
22. Коломб Ф. Х. Морская война. – М.: АСТ; СПб.: Terra Fantastica, 2003. – 668 с.
23. Кречетников А. Русско-японская война : не маленькая и не победоносная [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://www.bbc.com/russian/international/2015/09/150904_russia_japan_war_history
24. Круглов В.В. Новый подход к анализу современного противоборства. - //Военная мысль. – 2006. - № - 12.
25. Куропятник Г. П. Вторая американская революция. - М., 1961.- 263 с.
26. М.В. Фрунзе. Военная и политическая деятельность. [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://coollib.com/b/140997/read>
27. Люттвак Э. Стратегия. Логика войны и мира /Перевод с английского. – Москва,2012. - 392 с.
28. Люттвак Э. Возвышение Китая. Наперекор логики стратегии/ Перевод с англ. – Москва, 2016. – 288 с.
29. Мак-Нил У. В погоне за мощью. Технологии, вооруженная сила,и общество в XI – XX веках / Пер. с англ.Т. Ованнисяна. – Москва, 2008.
30. Маль К.М. Гражданская война в США (1881-1865): Развитие военного искусства и военной техники. – Минск – Москва, 2002. – 592 с.
31. Мерников А. Г., Спектор А. А. Всемирная история войн. — Минск, 2005.
32. Нилус А. История материальной части артиллерии. – Т.2. История материальной части полевой артиллерии XIX века – СПб., 1904.
33. Огнев В.О. Військово-педагогічна діяльність і погляди М.І. Драгомирова з питань навчання і виховання військовослужбовців // Збірник наукових праць. – К.: Київський військовий гуманітарний інститут, 1999. - №1(8). – С.34-40.
34. Огнев В.О. Військово-педагогічна спадщина М.І. Драгомирова // Вісник Київського університету імені Тараса Шевченка. Соціологія. Психологія. Педагогіка. – 1999. – Вип.7. – С.59-61.
35. Павленко С.Б. Первые винтовые линейные корабли Англии и Франции [Электронный ресурс] / Режим доступа <http://www.nauka-tehnika.com.ua/nt/article/pervye-vintovye-lineinye-korabli-anglii-i-frantsii>
36. Петров А.М. Граф Аракчеев и военные поселения / Русская старина. - СПб, 1871.
37. Петров Андрей Николаевич. Война России с Турцией. Дунайская кампания 1853 и 1854 гг. Т.1-2. – СПб,1890.
38. Петросян Ю. А. Османская империя: могущество и гибель. Исторические очерки. – Москв : .Наука, 1990. – 187 с.
39. Печуров С.Л. Принципы войны в трактовке современной военной науки Запада //Военная мысль. – 2006. - № 1.
40. Прочко И.С. История развития артиллерии : в 5 т. С древнейших времен и до конца XIX века Т. 1 - М., 1945.
41. Свечин А. А. Эволюция военного искусства. – Москва - Ленинград: Воениздат, 1928. – Т. 2.
42. Смирнов С. Р.. История Судана (1821—1956). - М.: «Наука», 1968. - 296 с.
43. Строков А.А. История военного искусства. Том V. «Омега — Полигон». Санкт — Петербург. 1994. - 264 с.

44. Такман Б. Первый блицкриг. Август 1914. - М.: 000 "Фирма "Издательство АСТ"; СПб.: Terra Fantastica, 1999. Сост. С. Переслегин.- 640 с.
45. Гарле Е. В. Крымская война. В 2-х т. – М.-Л.: 1941-1944.
46. Тодер О. Я. Французская артиллерия в 19 веке [Электронный ресурс] / Режим доступа : http://samlib.ru/t/toder_o_j/artfrance.shtml
47. Троцкий Л. Д. Перспективы и задачи военного строительства. М.: Высший военный редакционный совет, 1923
48. Тухачевский М.Н. Избранные произведения: В 2 т. - М., 1964.
49. Уинстон С. Черчилль. Индия, Судан. Южная Африка. Походы британской армии 1897—1900. - М.: «ЭКСМО», 2004. - С. 273-300. - 560 с.
50. Фуллер Д.. Вторая мировая война 1939-1945 гг. Перевод с английского. М., 1956.
51. Шапошников Б. М. Мозг армии. – М., 1927-1929.- Т.1-3.
52. Шармар О. Військові поселення в Україні (1817 – 1857): історико-правовий аспект // Военна історія. – 2003. - №2 [Электронный ресурс] / Режим доступа: http://warhistory.ukrlife.org/2_03_9.htm
53. Шлиффен А. Канны. / Перевод с немецкого. Второе издание. С приложением избранных статей и речей. — М.: Воениздат, 1938
54. Штенцель А. История войн на море. — М.: Изографус, ЭКСМО-Пресс. 2002.
55. Andrew D. Lambert. The Crimean War : British grand strategy against Russia, 1853-56. – Burlington, VT : Ashgate, 2011 [Электронный ресурс].Режим доступа:[https://books.google.com.ua/Badem C. The Ottoman Crimean War \(1853 – 1856\). – Leiden, Boston, 2010. – 427 p.;](https://books.google.com.ua/Badem C. The Ottoman Crimean War (1853 – 1856). – Leiden, Boston, 2010. – 427 p.;)
56. Clive Pointing., The Crimean War: The Truth Behind the Myth/ – London, 2004. – 344 s.
57. Figes O. The Crimean War. A history. – New York, 2010. – 541 p.
58. Kołodziejczyk R. Jan Bloch (1836 -1902). Szkic do portretu „króla polskich kolei”. - Warszawa 1983.
59. Michałek K. Pod banderami Unii i Konfederacji: wojna secesyjna 1861-1865 na morzach i rzekach. – Warszawa: Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, 1996.
60. Solarz J. Doktryny militarne XX wieku. - Kraków: AvAlon, 2009. – 256 s.
61. Stephen M.Harris. British military intelligence in the Crimean War 1854 – 1856. – London,1999. – 177 p.
62. Zawilski A.Bitwy polskiego września- _ Kraków: Wydawnictwo Znak, 2009. – 904 s.

11. Інформаційні ресурси

1. Український історичний портал <http://www.history.com.ua>
2. Український воєнно-історичний форум <http://www.milua.org>
3. <http://militera.lib.ru/science/shaposhnikov1/11.html>
4. http://media.moddb.com/cache/images/mods/1/13/12963/thumb_620x2000/Civil_Warmap.jpg